

Harka Ödön¹

A gyorsfegyvernem hivatalos létrejötte Magyarországon

The Official Setup of the Rapid Deployment Forces in Hungary

Absztrakt

Csaknem két évvel Gorondy-Novák Elemér tábornok jelentésének² megszületése után Horthy Miklós kormányzó döntést hozott a kerékpáros és gépkocsizó gyalogság, a lovasság és a páncélos csapatok egy fegyvernembe történő összevonásáról. A gyorsfegyvernem megszervezéséről szóló rendelkezés³ azonnali hatállyal elrendelte valamennyi kerékpáros és gépkocsizó gyalogos alakulat, a lovasság és a páncélos csapatok egy fegyvernembe történő összevonását. Az új fegyvernemhez tartozó katonák egyenruha-hajtókája egységes színt (kék) kapott, az egyes csapatnemeket megkülönböztető jelvényekkel látták el. A rendelkezés szerint a fegyvernem tisztjelöltjeinek akadémiai kiképzése összevontan, de csapatnemenként differenciáltan valósult meg, a tisztek együttműködési készségét közös gyakorlatokkal, illetve a csapatnemek közötti átvezénylésekkel célozták meg fejleszteni.

Kulcsszavak: gyorsfegyvernem, összevonás, gépesített hadviselés, együttműködés, Gorondy-Novák Elemér

¹ Nemzeti Közszerológiai Egyetem Hadtudományi Doktori Iskola, doktori hallgató – University of Public Service, Doctoral School of Military Sciences, PhD student, e-mail: odon.harka@eulerhermes.com

² A gyors csapatok szemléltői pozíciójába kinevezett Gorondy-Novák Elemér tábornok 1938 augusztusában és szeptemberében viszonyossági harcgyakorlatokon vett részt megfigyelőként, amely tevékenységének tapasztalatait az 1938. november 1-jén kelt jelentésében foglalta össze a katonai vezetés számára. Gyors csapatok szemléltőjének javaslatai. HMHL Vkf. 3688/eln. – 1938.

³ Gyorsfegyvernem megszervezése. HM HL Vkf. 4970/eln. – 1940.

Abstract

Nearly two years after the publication of General Elemér Gorondy-Novák's report, Hungarian Governor Miklós Horthy decided to assemble in one branch the cyclist and mechanised troops, cavalry and armoured units. The measure on the organisation of rapid deployment forces ordered with immediate effect the concentration of all kinds of rapid deployment troops, that is, cyclists, mechanised troops, cavalry and tank units. The uniform tabs of the soldiers that belonged to the new kind of rapid deployment unit became unified (blue), each type of troops had a different emblem. According to the measure, the training program of the officer cadets took place concentrated; however, it was differentiated by the type of troops. The joint exercises and transfers between the different types of troops ensured the cooperation of the officers.

Keywords: *rapid deployment unit, concentration of troops, mechanised warfare, cooperation, Elemér Gorondy-Novák*

1. Bevezetés

A Honvédelmi Minisztérium 1941. július 6-i rendelkezése⁴ értelmében a gyorsfegyvernemen belül a motorkerékpáros alakulatokat a gépkocsizó gyalogság csapatneméhez helyezték át, és ugyanezen csapatnem részévé váltak a forgalomszabályozó egyégek is. A gyorsfegyvernem különböző csapatneimeibe tartozó alegységekből szervezett egység (például felderítőzászlóalj) parancsnoka és törzse továbbra is az eredeti csapatneméhez tartozott. A rendelet szerint a fegyvernem kötelékébe tartoztak azok a hivatásos tisztek, akiket a *Magyar Királyi Honvédség és Csendőrség tisztjeinek 1941. évi rangsorolása* nevű rendelkezés a gyorsfegyvernem kötelékébe sorol, illetve ide a jövőben átvezényelnek. Szintén a gyorsfegyvernem kötelékébe tartoztak a ténylegesen ott szolgáló tartalékos csapattisztek, tartalékos lovassági tisztek, illetve bármelyik gyorsfegyvernemi csapatnemtől csapaton kívüli beosztásba került tartalékos tisztek is. A legénység köréből a gyorsfegyvernemhez tartozónak minősült a ténylegesen ott szolgálatot teljesítő legénységi állomány, a csapaton kívüli beosztásban lévő lovassági legénység, valamint a gyorsfegyvernemtől csapaton kívüli szervekhez áthelyezett legénység is.

2. A páncélosadosztály elvi szervezete és feladatai

Vitéz Horváth Sándor tábornok⁵ az 1940. szeptember 30-án kelt és a Vezérkari Főnökség részére megküldött véleményező munkájában a franciaországi német szervezési

⁴ *Gyorsfegyvernem szervezésével kapcsolatban felmerült kérések.* HM HL Vkf. 5892/el. – 1941.

⁵ Vitéz Horváth Sándor (Nyíregyháza, 1890. április 4. – n. a.) lovassági tábornok, vezérőrnagy. 1910-ben avatták hadnaggyá, 1940. július 1-jétől tábornok. 1919-ig a 2. huszárezred kötelékében szolgált. A két világháború között különböző alakulatoknál (6. vegyesdandár, 1. lovashadosztály) lát el vezérkari feladatokat. 1939. január 15-e és 1940. március 1-je között a 2. gépkocsizó dandár parancsnoka, 1940 decemberében a Győrshadtestnél teljesít szolgálatot. 1941 áprilisában a Magyar Királyi Honvédség kiképzési csoportfőnöke. 1942 tavaszán rövid ideig betöltötte a VII. hadtest parancsnoki tisztét, 1942. november 1-jével nyugállományba vonult. Vö. Szakály Sándor: *A magyar katonai felső vezetés 1938 – 1945.* Budapest, Ister, 2001. 147.

és technikai sikereket alapul véve elemezte a páncélosadosztályok szervezetét, alkalmazási módját, és jelölte ki a magyar páncélosfegyvernem számára követendő utat.⁶

A tábornok a páncélosadosztályok alapvető feladataként a gyors döntés kieroszakolását, illetve ennek meggátolását határozta meg, alkalmazásuk hatékony módjaként pedig a tömeges bevetést jelölte meg. Harcászati szempontból 3-4 páncélosadosztály (-hadtest) egyidejű bevetését tartotta célszerűnek annak érdekében, hogy 12-16 kilométer szélességben áttörhető legyen az ellenséges védelmi rendszer. A siker eléréséhez nélkülözhetetlennek vélte az egyes járművek megfelelő tüzérvél (erős harckocsilöveg) és hatékony páncélzattal való felszerelését, és nem mellesleg a terepsebességük kellő megnövelését. A technika korabeli állapotára tekintettel a tábornok tényként kezelte: 40 mm vastagságú páncélzat 1000 méter távolságon belüli átütése a 40 mm-es légvédelmi gépágyúval megvalósítható, azonban az 50 mm vastag páncélzat ugyanilyen messzeségben történő áttörése nem megoldott.

Horváth tábornok kívánatosnak tartotta, hogy az elemzése elkészítésének időpontjában még csak éppen létrejövő magyar páncéloserő technikájának kialakítása során előre meg kell vizsgálni a technikai fejlesztések trendjeit, a nehézharckocsik páncélvastagságát pedig minimum 50 mm-ben szükséges megszabni, azok súlyhatára így 40 tonna körül alakulhat majd. A tábornok a harckocsiharcászat terén magáévá tette a kornak megfelelő taktikai elképzeléseket (mint amilyen a lépcsőzetes bevetés), álláspontja szerint a páncélosdandárok harckocsi-állományának mintegy 26%-a nehézpáncélos kell legyen, s ezek feladata az első támadó lépcsőben az ellenséges védővonal és a (páncéltörő) tüzérség legázolása, majd a gyülekező tartályok szétszórása, biztosítva ezáltal a mögöttes lépcsőkbe szervezett harckocsi egységek előretörését.⁷

A harckocsikkal történő tömeges támadás második lépcsőjének első feladatául a tábornok a megmaradt páncéltörő eszközök megsemmisítését határozta meg, aminek végrehajtását követően a második lépcső erői felzárkóznak az első lépcső egységeihez annak érdekében, hogy a várható ellenséges harckocsi-ellenlökés eredményesen legyen elhárítható. A második lépcsőbe – a várható gyengébb ellenállásra figyelemmel – közepes harckocsik kerülhetnek, amelyek össztömege 16 tonna körül alakul, a páncélzatuk vastagsága pedig nem haladja meg a 35 mm-t. A dandár teljes állományából mintegy 34%-ot kellene kitennie a közepes harckocsiknak (T-21 Skoda).

A harmadik lépcső könnyűpáncélosai – szakaszonként egy-egy közepes harckocsival – kísérő harcjárműként a gyalogos egységek felvonulását támogatják: a megmaradó gyalogsági ellenállást leküzdik, harcfelderítési és biztosítási feladatokat teljesítenek, majd csatlakoznak a dandár zöméhez. A harmadik lépcső könnyű harckocsijainak (Toldi) tömege nem haladja meg a 8 tonnát, maximális páncélvastagságuk nem éri el a 20 mm-t. Utóbbiak aránya a dandár járműveinek 40%-a körül alakul.⁸

A harckocsik védekezési képessége (páncélzat) mellett nagyon fontos követelmény ezen járművek megfelelő támadási képessége, azaz bennük olyan hatékony ágyú alkalmazása, amely képes az ellenséges harckocsik páncélzatának átütésére. A megfelelő súlyképzés és erőfőlny megteremtése érdekében a páncélosdandáron belül a harckocsik 60%-ának (nehéz- és közepes harckocsik) rendelkeznie kell nagy

⁶ *Páncélos seregtestek és páncélosok elhárítása.* HM HL Vkf. 4997/eln. – 1940.

⁷ HM HL Vkf. 4997/eln. – 1940. 3–4.

⁸ HM HL Vkf. 4997/eln. – 1940. 4–6.

hatékonyságú ágyúval, amely így már megadja a taktikai szabadságot a dandárparancsnokságnak, és lehetővé teszi azt, hogy a könnyebb súlyú járművek gyors megkerülő, oldalazó manőverekkel az ellenséges járműveket a leggyengébb pontokon támadják. Az előzőek szerinti célok megvalósítása érdekében Horváth tábornok az alábbi technikai paramétereket vázolta fel a nehéz- és közepes harckocsik fő fegyverzetét illetően:

- a nehézharckocsik lövegének úrmérete 75–105 mm között kell legyen, és már 1000 méter távolságból meg kell tudnia semmisíteni az ellenséges harckocsikat;
- a nehézharckocsik lövegének képesnek kell lennie arra is, hogy közvetlen irányzással 2-3000 méter távolságból ki tudja iktatni az ellenséges tüzérségi eszközöket;
- áttörés közben, illetve ezt követően képesnek kell lennie nagyobb, tömör célpontok (például tartalékok) nagy távolságból történő tűz alá vételére;
- támadás közben képesnek kell lennie arra, hogy bizonyos célokat (oldalazva elhelyezkedő páncéltörő ágyúk) köddel borítson be.

A tábornok jelentésében foglalkozott a harckocsivadász járműtípus (Nimród) jövőbeni harcászati szerepével is, olyan légvédelmi és harctámogató fegyverként meghatározva azt, amelynek fő feladata a saját páncélos erők légitámadások elleni oltalmazása és harcainak támogatása az ellenséges harckocsikkal való küzdelem során. A feladat-szabás során a tábornok az addigi háborús tapasztalatokat vette alapul, mindemellett tisztában volt azzal is, hogy sem a T-21 mintájú közepes harckocsi, sem pedig a Nimród lövege nem képes 50 mm vastagságú páncél 1000 méteren belüli átütésére.⁹

A páncélosok terepsebességére, valamint fordulási és árokáthidalási képességére szintén nagy hangsúlyt fektetett tanulmányában a szerző. A tábornok a nehézharckocsik esetén, jó terepviszonyokat feltételezve legalább 40 km/h sebességet, országúton pedig 50 km/h sebességet tartott kívánatosnak. A fordulékonyág gyakorlati jelentősége szerinte abban áll, hogy a harckocsi országúton előre-hátra mozgás nélkül képes legyen megfordulni. A T-21-es modell képes volt már erre, azonban a Toldi könnyűharckocsik legfeljebb 8 méter sugarú körben tudták ezt a manővert végrehajtani, így a szerző szerint a magyar könnyűharckocsik ilyen vonatkozásban történő áttervezése vált szükségessé.¹⁰

3. A páncéloshadosztály gépkocsizó gyalogsága és harctámogató egységei

Horváth Sándor a harckocsik szerepe mellett kitért a páncéloshadosztály másik seregtestjére, a gépkocsizó lövészdandár feladatmeghatározására, harcászati szerepére is. Álláspontja szerint áttörésnél a motorizált lövészegységek követik a páncélosdandárt, és kiaknázzák az áttörés eredményét, mozgóharcban pedig ők vezetik a harcot, erősebb ellenállás esetén a harckocsik súlypontot képezve erőszakolják ki a győzelmet. Meglátása szerint a gépesített gyalogság szállító járműveinek képesnek kell lenniük ellenállni az acélmagvas lövedékeknek, továbbá arra is, hogy a közutakat elhagyva

⁹ HM HL Vkf. 4997/eln. – 1940. 6–8.

¹⁰ HM HL Vkf. 4997/eln. – 1940. 9–10.

nehezebb terepszakaszokon mozogjanak. Erre a feladatra a könnyű páncéllal felszerelt, félhernyótalpas járműveket vélte megfelelőnek.

A korabeli német modellt követve a tábornok további előírásokat fogalmazott meg. Útmutatása szerint a motorizált gyalogsági zászlóaljoknak harcfelderítési, harcbevezetési feladatok végrehajtása érdekében szükségük van motorkerékpáros alegységekre is, emellett fel kell szerelni legkevesebb 54 darab golyósörővel, 14 darab géppuskával, 6 darab aknavetővel, 9 darab gránátvetővel, 3 darab nehézpuskával és 8 darab, legalább 50 mm űrméretű páncéltörő ágyúval is. A páncéltörő képesség növelése érdekében a gépkocsizó lövészdandárokra rendelkezniük kell zászlóaljanként egy-egy harckocsivadász-századdal annak érdekében, hogy esetlegesen nagy kiterjedésben vívott halogató harcok során is lehetséges legyen számukra az ellenséges páncélos tömegtámadás megállítására. A lövészdandárok szervezetében helyet kell kapnia a három századból (törzs-, könnyű- és közepesharckocsi század) álló „csapatpáncélos” zászlóaljnak is, amelyek feladata a harcfelderítés és közelségi biztosítás mellett a lövéseket szállító járművek kísérete is.

A páncélosadosztály kötelékébe tartozik – annak hadosztályközvetlen egységként – a páncélosfelderítő-zászlóalj is, amely egység gondoskodik a gyors harcászati és hadműveleti felderítésről. Horváth az akkor már meglévő Csaba páncélgépkocsikat a feladat végrehajtására alkalmasnak találta.¹¹

Szerinte a páncélosadosztály tűzérének három, egyenként három üteggel rendelkező tűzérosztályból kell felépülnie. A három osztályból egy motorizált, lánctalpakra szerelt, páncélozott, önjáró tűzérosztály, amelynek feladata a páncélosdandár harckocsijainak tűztámogatása. A másik két osztály gépvontatású ütegeinek feladata a gépkocsizó lövészdandár támogatása.

Szintén hadosztályközvetlen egységként tartoznak a páncélosadosztályhoz a légelhárító alakulatok, az egységek a hadosztály tűzéréjét, a seregvonatot és az utánszállítást védik, a harckocsik és a lövések légiveszély elleni védelméről a harckocsivadász ütegek gondoskodnak.

A páncélos utászászlóalj a páncélosadosztály különlegesen szervezett és felszerelt alakulata, amely rendelkezik nagy teherbírású, gyorsan kiépíthető pontonhidakkal, valamint speciális feladatokra kialakított (úszó, hídvető, lángszórós) harckocsikkal is. A hadosztály seregvonatanak technikai jellemzői kapcsán fontos annak leszögezése, hogy a vonathoz összerék-meghajtású tehérgépkocsik beosztására lenne szükség a magasabbegység mozgóképességének fenntartása érdekében. Ezen utóbbi célt lenne hivatott szolgálni a légi utánszállítás is, amely területet Horváth tábornok a német hadsereg gyakorlata alapján gondolt megszervezni.¹²

A Vezérkari Főnökség 1941-ben a gyorsfegyvernem csapatai (gépkocsizó lövész-, illetve gépkocsizó páncélos lövészegységek) számára kiképzési segédletet¹³ adott ki, a kiadmány a gépkocsizó lövészegységek alkalmazása kapcsán az alábbi, részletes iránymutatást rögzítette:

- fő feladatuk a csaták gyors eldöntése az ellenséges egységek hátában vagy oldalában támadva, valamint a siker kiaknázásának felgyorsítása. Emellett

¹¹ HM HL Vkf. 4997/eln. – 1940. 10–12.

¹² HM HL Vkf. 4997/eln. – 1940. 12–14.

¹³ *Kiképzési segédlet a gyorsfegyvernem csapatai számára.* HM HL Vkf. 6301/eln. – 1941.

- képesnek kell lenniük meglepetésszerű helyi erőfölény (súlypont) kialakítására, harckocsiáttörés esetén az áttörés kimélyítésére, az ellenség gyors üldözésére, a saját vonalak mögött bevetett ellenséges ejtőernyős alakulatok megsemmisítésére, az ellenséges átkaroló műveletek ellenében a saját szárnyak biztosítására;
- feladatuk továbbá az erőszakos felderítés, az ellenséges mozgósítás akadályozása, saját légideszantcsapatok feladatvégrehajtásának támogatása, gázlók, átkelési pontok gyors elfoglalása és tartása;
 - védelmi harcokban gyors tartalékként vagy szárnybiztosításra, de csak kivételes jelleggel alkalmazhatók, a feladataikat védelemben is támadólag oldják meg, kiválóan alkalmasak a lassabban mozgó egységek visszavonulásának fedezésére;
 - halogatóharcban fő feladatuk az ellenség késleltetése az arcvonal előtti tereprészek meglepetésszerű elfoglalása által.

A gépkocsizó lövészalakulatok alkalmazása az egyéb gyorscsapatokkal együttesen valósul meg, azonban kivételes esetekben önállóan is bevetethők (maximum 2-3 nap időintervallumban). E seregtestek vezetése előrelátást, gyors ítélő- és döntésképességet, flexibilitást és határozottságot igényel, mindehhez szükséges a parancsnoki állomány magas fokú képzettsége, példamutató, bátor helyállása, a tökéletes fizikai alkalmasság, valamint az együttműködő csapatnemek szervezetének, alkalmazási elveinek, képességeinek és harcászatának alapos ismerete.¹⁴

Mivel „puha” célpontnak minősülnek és az ellenséges tüzérségi tűzre érzékenyek, a gépkocsizó lövészcsapatok számára a biztonságos mozgás érdekében elengedhetetlen az alapos felderítés. A gépkocsizó lövészek nagy akciórádiusza miatt a felderítésnek nagy mélységben és a megfelelő irányokban kell megvalósulnia (súlyképzés), ebből következően e seregtestek számára a felderítő munkát elsősorban a légierőnek kell elvégeznie.

A felvonulás során a gépkocsizó egységeknek teljes mértékben ki kell használniuk az úthálózat adta lehetőségeket, több, a forgalomszabályozó egységeknek rövidebb oszlopokban szükséges szerveznie a meneteket. Az oszlopok biztosítását a motorkerékpáros lövészek látják el, páncéltörő eszközöknek az oszlopok elején, végén és a menetoszlopok köztes részein is lenniük kell, a csapatlégvédelem gépágyúit és a páncélvadászokat is hasonló módon szükséges elhelyezni. A napközben végrehajtott meneteket a levegőből, vadászgépek igénybevetelével is szükséges biztosítani, légi fedezet hiányában a meneteket éjszaka ajánlott végrehajtani.

Az ellenséges vonalakhoz közeledve a páncélvédelmet nélkülöző gépkocsizó lövészcsapatoknak lehetőség szerint minél tovább fent kell maradniuk a szállítójárműveken, a leszállításnak és harchoz történő felfejlődésnek rejtetten kell történnie.

A segédlet a gépkocsizó lövészek mellett külön kategóriaként határozta meg a gépkocsizó páncélos lövészeket, akik a páncélos harccsoport közvetlen csapataként a páncélos erők harcának közvetlen támogatására és annak közös megvívására hivatottak. A kiképzési előírás a gépkocsizó páncélos lövészeket a páncélosegységek kötelékében harcoló, páncélozott, félhernyótalpas, félraj befogadóképességű járművekkel közlekedő alakulatként határozta meg. A gépjárműveik nem csupán szállítóeszközök,

¹⁴ HM HL Vkf. 6301/eln. – 1941.

hanem egyben harceszközök is, harceljárásukra tekintettel terepjáró gyorscsapatnak és nem gépkocsin szállított gyalogosegységnek minősülnek.

Harci alkalmazásukat tekintve a gépkocsizó páncélos lövészek a harcaikat a páncélos csapatokkal együttesen vívják, a lövészek a páncélosok előtt mozogva megteremtik a lehetőséget a páncélos erők támadásához. Feladataik közé tartozik továbbá az is, hogy biztosítsák a páncélos csapatok készenléti és megindulási pozícióit és védjék azokat a meglepetésszerű támadásokkal szemben. A páncélos lövészek az ellenséges vonalak felé közeledve a harcfelderítő járőrök mögött fokozatosan szétbontakoznak és a járműveiken maradván folytatják az előrenyomulást. A támadáshoz a járművekről leszállnak, azonban szoros összeköttetésben maradnak azokkal. A páncélosoknak követniük kell a páncélos lövészeket, a harckocsivadások biztosítják a légvédelmet és a páncélelhárítást. A lövészeket kísérő „csapatpáncélos erők” a lövészek alárendeltségében segítséget nyújtanak a súlyképzésben, a kísérő páncélosok előrenyomulását a lövészkötelékek a nehézfegyvereikkel támogatják. Az ellenséges erők zömével történő harcérintkezés során szükséges eldöntenie a gyorscsapatok parancsnokságának azt, hogy lehetséges-e a páncélos erők azonnali alkalmazása vagy ehhez további előkészítésre van szükség. Utóbbi esetben a páncélos lövészeknek el kell foglalniuk a harckocsik támadását lehetővé tevő terepszakaszt, illetve beássák magukat az ellenséges állások előtt, és támogatják a harckocsitámadás útjában álló természetes, illetve mesterséges akadályok elhárítását végző műszaki egységeket.

A páncélosok első lépcsőjének támadása alatt a rendelkezésükre álló tüzérségi eszközökkel szükséges lefogniuk az ellenséges páncéltörő ágyúkat, majd az első lépcső áttörését követően felzárkóznak a páncélosok mögé és lerohanják a maradék ellenálási göcöket és biztosítják az elfoglalt terepszakaszokat az ellenlökésekkel szemben.

4. Összegzés

A korabeli magyar katonai szakértők véleménye szerint a II. világháború gépesített és páncélosegységekre támaszkodó hadjáratai bebizonyították, hogy a katonai döntés a legkorszerűbb védelemmel szemben is kivívható viszonylag rövid idő alatt, ennek feltétele a vezetési fölény és a harcoló alakulatok megfelelő harckészsége mellett a hadifelszerelés magas szintje, a szervezés és a csapatok magas szintű kiképzése volt. A páncélosegységekkel végrehajtott műveletek során kiemelten fontos volt a légi támogatás kérdése, ebből pedig egyenesen következett az, hogy a hatékony (önálló) páncélos-hadviselés előfeltétele az adott hadművelleti térség vonatkozásában a légi uralom, illetve legalább a légi fölény megléte.

A földrajzi ismeretek a gyorscsapatok alkalmazása során kiemelt fontosságúak, hiszen az adott terep járhatósági viszonyai korlátozhatják a gépesített egységek mozgásának szabadságát. A terepviszonyok leküzdését, átjárhatóságának biztosítását a műszaki (utász-) egységek garantálhatták, amelyek képesek utakat építeni, kijavítani, aknákat, illetve a műszaki védelmi berendezéseket semlegesíteni.

Az idézett szakértők hangsúlyozták, hogy mind az önállóan alkalmazott páncélos seregtestek harci hatékonyságát, mind pedig az egyéb egységek bevetetőségét alapvetően befolyásolta az utánpótlás mennyisége és minősége, amelynek

tervezhetősége – bizonyos állandó fogyasztó elemeket (élelem, ivóvíz) leszámítva – nehézségeket okozhat az időjárás és a terepviszonyok változása miatt.

Felhasznált irodalom

A Magyar Királyi Honvédség hadrendje 1941. április elején. Online: www.arcanum.hu/en/online-kiadvanyok/2vhSzakkonyv-magyarok-a-ii-vilaghaboruban-2/a-delvideki-hadmuvelet-1941-aprilis-874/a-magyar-kiralyi-honvedseg-hadrendje-1941-aprilis-elejen-991/

Gyorscsapatok szemlélőjének javaslatai. HM HL Vkf. 3688/el. – 1938.

Gyorsfegyvernem megszervezése. HM HL Vkf. 4970/el. – 1940.

Gyorsfegyvernem szervezésével kapcsolatban felmerült kérések. HM HL Vkf. 5892/el. – 1941.

Kiképzési segédlet a gyorsfegyvernem csapatai számára. HM HL Vkf. 6301/el. – 1941.

Páncélos seregtestek és páncélosok elhárítása. HM HL Vkf. 4997/el. – 1940.

Szakály Sándor: *A magyar katonai felső vezetés 1938–1945*. Budapest, Ister, 2001.